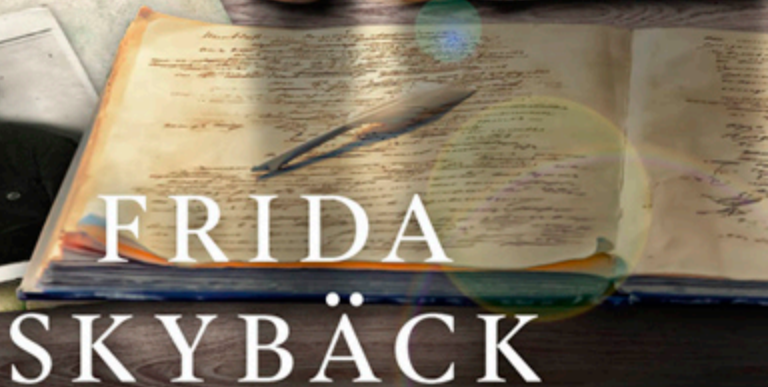

ROMÁN

TAJEMSTVÍ ZAMČENÉ KNIHOVNY

FRIDA SKYBÄCK

Autorka bestsellerů *Knihkupectví na Riverside Drive*
a *Čtenářský klub na konci světa*

TAJEMSTVÍ
ZAMČENÉ
KNIHOVNY

Copyright © 2020 by Frida Skybäck
by Agreement with Andrew Nurnberg Associates International Limited
and Enberg Agency, Sweden

*Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.*

Translation © Vladimíra Mužíková, 2024
Cover © Markus Hedström, 2024
© DOBROVSKÝ s.r.o., 2024

ISBN 978-80-277-4953-9 (pdf)

TAJEMSTVÍ
ZAMČENÉ
KNIHOVNY

FRIDA
SKYBÄCK

přeložila Vladimíra Mužíková

*Pro babičku Kerstin
a všechny statečné muže a ženy, kteří riskovali život
při pomoci uprchlíkům přes Öresundský průliv na podzim roku 1943*

Prolog

Listopad 1943

Anna upřeně sleduje svůj odraz v zrcadle, skoro tu bledou tvář nepoznává. Poslední dobou neměla chuť k jídlu. Pleť má popelavý nádech a vlasy jsou suché, bez lesku.

Máma stojí za ní a připevňuje jí závoj. Pokaždé, když jí do účesu zajede sponkou, píchne ji do hlavy. Anna pozoruje matku, jak soustředěně urovnává tenký flór. Vidí vážný výraz v jejích očích a vrásky kolem sevřených úst.

Bílé šaty ve světle lampy září a Anna klouže pohledem po té nadýchané látce. Ať jsou co nejjednodušší, prosila švadlenu. Ale přesto vhodné pro lepší svatbu, dodala matka. *Lepší svatba*. Anna cítí, jak se jí začíná zmocňovat panika. Stoupá do prsou a nedovoluje jí se pořádně nadechnout. Neklidně popotahuje za šaty, pokouší se uvolnit krajkový límeček.

„Já nevím, jestli můžu,“ zamumlá potichu.

Máma odkládá krabičku se sponkami. „Tak, teď už to konečně drží,“ konstatuje spokojeně.

Anna zkusí přikývnout, ale nedokáže to. Místo toho si oživí vzpomínky na události několika uplynulých týdnů. Hlasitě vzlykne a na ramenou ucítí matčinu paži.

„No tak,“ snaží se ji utiшит matka a upjatě hledí Annu po zádech. „To bude dobrý.“

Matčin hlas zní něžně, ale je v něm slyšet i něco jiného – lehké podráždění. To Anna zná moc dobře a má strach, že matce brzy dojde trpělivost. Anna v sobě musí ten zmatek zadusit, za žádnou cenu nesmí dát průchod svým emocím.

„Je normální, že jsi nervózní,“ pokračuje matka s lehkým pousmáním. „Já když jsem se vdávala, tak jsem byla celý den na omdlení. Tak moc jsem se bála, že se něco pokazí – že se květinářce nepovede svatební kytice, že nebude pro všechny dost jídla nebo že kněz zapomene řeč. Ale všechno to našťestí dobře dopadlo.“

Matka sklopí zrak a v místnosti se rozhostí ticho. Máma je tak blízko, že by se jí Anna mohla dotknout, ale přitom tak neskonale daleko. Nikdy spolu nedokázaly mluvit o důležitých věcech.

„Půjdu zkontrolovat, jak probíhají přípravy,“ prohlásí matka nakonec a kývne hlavou ke dveřím. Anna skousne ret. Nechce tu zůstat sama, má strach z myšlenek, které přijdou, ale nemůže tu mámu držet násilím.

Pomaloučku přechází k oknu. Výhled je překrásný. Z okna je vidět šedomodré moře a na okrajích písečných dun pohyb trsů mořské trávy ve větru. Honosná vila jen pár kilometrů od Hillesgãrdenu. Co víc si přát? podotkla její matka, když se tu byli podívat poprvé. Představa, že tu teď Anna bude bydlet, že je to její nový domov, je tak neskutečná, že tomu ani nechce věřit.

Přikládá dlaň na sklo a cítí, jak jí pod kůži zalézá chlad. Celou dobu věřila, že jestli vydrží až do téhle chvíle, bude všechno lepší. Ale v hloubi duše zjišťuje, že celá její bytost s tím nesouhlasí.

Ložnice je zařízena v modro-bílé kombinaci a Anna se rozhlíží kolem sebe. Přes postel je natažený bílý háčkovaný přehoz a na komodu někdo postavil vázu s květinami. Všechno je to moc hezké. Nemá si na co stěžovat, přesto ale cítí obrovský odpor. Hluboko ve svém nitru stále doufá v zázrak.

Zavírá oči a slyší matčin hlas. Přikládá si ruce na hrud' a zhluboka dýchá. Nebuď sobec. Mysli také na ostatní, tvá rozhodnutí ovlivňují i naše životy.

Anna těžce polkne. Má tolik otázek, na které by chtěla znát odpověď. Má pocit, jako by se nacházela vprostřed bouře. Jak má vědět, co je správně?

Podívá se ven na zahradu, vidí stálezelené keře podél zdi a na obzoru tuší šum moře. Smutek, jenž v ní dřímá, je těžký a dusivý, přesto ho nesmí dát otevřeně najevo. Svět se kolem ní smršťuje. V tuhle chvíli existuje jen jedna cesta. Jasně si to uvědomí a zhluboka se nadechne. Nemá jinou možnost, teď už to vidí.

Opatrně uvolňuje západky a otevírá okno. Dovnitř zavane chladný listopadový vítr a opře se jí do upravených vlasů, ale Anně je to jedno. Potřebuje slyšet moře, nadechnout se slaného vzduchu.

„Promiň,“ zašeptá a přitom jí bodne u srdce. „Lásko moje, promiň.“

1

Duben 2007

Rebecka ještě naposledy prochází velkým rohovým bytem, aby se ujistila, že na nic nezapomněla. Kužely ranních paprsků dopadají na sametově hebký koberec a konferenční stolek ze skla a kovu se v jejich světle leskne.

Joar s ranním espressem v ruce se opírá o kuchyňskou desku. Na sobě má na míru ušitý tmavě šedý italský oblek a sako mu zvýrazňuje ramena. Jako obvykle vypadá elegantně i nepřístupně zároveň, jako člověk, kterému se v životě daří vše, na co sáhne, ale přesto nerad vyčnívá.

„Já si stejně myslím, že bys neměla odjízdet. Měla bys tu zůstat a dokázat šéfovi, že se zmýlil. Tím, že si teď bereš volno, vysíláš špatné signály.“

„Vždyť jsem ti říkala, že babičku odvezli do nemocnice.“

„Ano, já vím, ale sestřička, se kterou jsi mluvila, přece říkala, že to s ní není tak vážné. A dohlédnout by snad na ni mohla tvoje matka, ne? Alespoň do konce pracovního týdne?“

Rebecka vrtí hlavou.

„Já tam musím. Víš, že jsem nebyla doma už strašně dlouho.“

„Fajn, dělej, jak myslíš. Ale když se neozveš hned na začátku, tak pak bude daleko těžší je přesvědčit, aby změnili názor.“

„Jo, já vím,“ zamumlá.

Joar se protáhne.

„Doufám, že ti nebude vadit, když já tu zůstanu.“

„Ne, v pohodě. Ty máš přece to stání u soudu.“

Joarovi se očividně ulevilo, pohlédne na sebe do zrcadla v hale a upraví si naškrobený límeček.

„Tohle je můj první opravdu velký případ,“ řekne. „Ale kdyby něco, tak mi samozřejmě hned volej.“

Rebecka příkyvuje. Sice tušila, že si Joar nejspíš nebude moct vzít takhle narychlo volno, ale přesto ji to trochu mrzí. Doma v Helsingborgu s ní byl jen jednou, a to ještě musel kvůli nějaké krizi v práci zase hned odjet. Rebecka otáčí snubním prstýnkem na prstě. Byla by ráda, kdyby jel s ní, jako psychická opora, ale současně ví, že takhle mají své životy nastavené. Oba toho do své kariéry hodně investovali, takže se nesmí divit, když se mu teď najednou nechce kvůli ní všeho vzdát.

Rebecka pomalu vytáhne madlo svého kovově šedého kufru, až se s cvaknutím zajistí. Je čas vyrazit, přesto stojí na místě a čeká. Když Joar odloží hrneček a vykročí směrem k ní, cítí, jak moc by potřebovala obejmout, jenže Joar ji jen lehce políbí na čelo.

„Tak za pár dní se uvidíme?“

„Ano,“ odpoví Rebecka.

Na nádraží je plno lidí a Rebecka mezi nimi prokličkuje k nástupišti a nastoupí do vlaku. Je ve zvláštním rozpoložení – slyší, jak lidé kolem ní hovoří, ale nedokáže přesně vnímat obsah jejich slov. Když na ni promluví urostlý průvodčí v upnuté vestě, mlčky příkyvuje a ukazuje mu jízdenku. Netuší, co jí řekl, ale sleduje ho, jak prochází kupé. Vlak se dává do pohybu a projíždí městem. Drncá po kolejích a houpe se do stran, takže průvodčí se kýve jako strom ve větru a musí se přidržovat opěradel sedaček.

Rebecka cítí úlevu, teprve když vyjedou ze Stockholmu. Opře si hlavu o okýnko. V noci nemohla spát, jen se převalovala ve zmuchlaných peřinách. Ve čtyři ráno to vzdala a šla si do kuchyně uvařit čaj. Dívala se ven do rozsvícených oken v jinak naprosté tmě.

Hlavou jí pořád vrtá ta všerejší schůzka.

Na pozici senior manažera si brousí zuby už několik let. Kvůli tomu tráví celé dny v kanceláři od brzkého rána do pozdního večera. Pokaždé, když byla kvůli práci nucena odmítnout pozvání na nějaký večírek, výlet nebo večeři s přáteli, v duchu se utěšovala, že den, kdy bude jmenována nejmladší senior manažerkou v celé historii firmy Henning & Schuster, jí za to stojí. A Birgitta, vedoucí oddělení, jí tu pozici slíbila, tak proč ji tedy dali Markusovi?

Joar si myslí, že by měla to rozhodnutí napadnout, ale Rebecka nevěří, že by to k něčemu bylo. Její nejvyšší šéf své rozhodnutí nezmění. Od té doby, kdy zpochybnila podle jejího názoru příliš nadhodnocený goodwill jednoho z jejich největších klientů, ji Boman nemusí. Rebecka se tehdy domnívala, že by klientská firma měla svůj odhad ponížít, ale Boman se rozhodl to s firmou neřešit. Zpětně vidí, že její komentář mohl být chápán jako přímá kritika namířená proti němu.

Vlak nabral rychlost a povědomě drncá na kolejích a Rebecka se na sedačce pohupuje s ním. Na opačné straně vagonu si všimne dvou žen sedících naproti sobě. Jedna je přibližně v jejím věku, pravděpodobně je to dcera té druhé, a nad stolkem spolu vedou důvěrný rozhovor, který sem tam prokládají smíchem.

Rebecka si vzpomene na svoji vlastní matku. Od své poslední návštěvy Skåne se s Camillou neviděly. Poslední čtyři roky spolu komunikují jen po telefonu. Krátce a neosobně si přeji k Vánocům nebo narozeninám. A pokaždé je to stejně těžké. Jako by spolu neměly o čem mluvit, jako by nehovořily stejnou řečí. Každý rozhovor je stručný a nucený a jen zdůrazňuje hloubku propasti, jež mezi nimi zeje.

Rebecka si seškrabuje z nehtů červený lak, který se začíná na kraji odlupovat. Neměla by mámě zavolat a říct jí, co se stalo? Ale ona už to asi ví. Ta žena z pečovatelské služby zavolala nejspíš i jí. Určitě se uvidí v nemocnici. Protože teď když je babička v nemocnici, za ní snad přijde.

Rebecka se babičce obvykle ozývá pravidelně, ale poslední týden měla plné ruce práce s AT-projektem, takže se k tomu delší dobu nedostala a teď má kvůli tomu výčitky svědomí. Babička byla vždycky Rebečin pevný bod, vždycky tu byla pro ni. Měla si udělat čas a zavolat jí.

Venku za oknem ubíhá krajina. Louky, jezera, pole a statky vypadají jako obrazy zasazené do okenního rámu. Rebecka zvedá mobil a potěškává ho v ruce. Sestra, se kterou včera mluvila, jí řekla, že babičce operovali zlomenou ruku a uložili ji na jipku. Zněla tak vystresovaně, že jí pak už Rebecka nevolala, protože ji nechtěla rušit. Předpokládala, že babička bude stejně natolik unavená, že nebude mít sílu telefonovat, a tak jen poprosila sestru, jestli by jí mohla vyřídit, že už je na cestě. Ale teď toho lituje. Chtěla by slyšet babiččin klidný hlas, potřebuje to. Jenže když vytočí číslo, je telefon obsazený.

Přibližně o pět hodin později přijíždí Rebecka na helsingborgské hlavní nádraží Knutpunkten. Vystupuje z vlaku a rozhlíží se kolem sebe. Od její poslední návštěvy se na nádraží nic nezměnilo. Jezdící schody neomylně míří k ložnímu terminálu, na kioscích visí stále stejné barevné nápisy a stojany na sladkosti a za širokou prosklenou stěnou prosvítá přístaviště.

Rebecka stoupá do prudkého kopce, místními nazývaného *landborgen* – přírodní hradiště, k hroudě betonu, jež představuje nemocnici, a sleduje cedule udávající směr na oddělení ortopedie. Za červenými vchodovými dveřmi se ukrývá světlá kabřincová podlaha, stěny v pastelových barvách a koš s návkly na boty pro případ nepříznivého počasí.

Po zádech jí přeběhne mráz. Rebecka nesnáší nemocniční prostředí. Při představě, že půjde dovnitř, se jí dělá až fyzicky špatně, ale nakonec se přinutí vchodovými dveřmi projít.

V čekárně je akvárium s tropickými rybičkami, jež probublávají mezi rostlinkami a malými keramickými zámečky. Rebecka čeká, až jí sestra se zploštělým obličejem nabídne, že jí ukáže, kde

babička leží. Sestřička dupe po chodbě a pod nohama jí vržou plastové pantofle.

Babička vypadá v nemocniční posteli křehčeji, než jak si jí Rebecka pamatuje. Tvář má pohublou a pod bledou kůží jí prosvítají žilky. Rebecka se zarazí. Není zvyklá vidět babičku nehybnou, v klidu. Anna bývá neustále na nohou. Když zrovna nedělá marmelády nebo nevyvaňuje, tak se rýpe venku v záhonech. A vždycky bývá upravená. Bylo jedno, v kolik hodin ráno Rebecka vstala – babiččiny lesklé vlasy byly pokaždé bezvadně sepnuté, šaty vyžehlené a rty namalované. Tohle bezduché tělo v erárním povlečení vypadá cize.

„Máte návštěvu,“ ohlásí sestřička hodně nahlas a babička ospale zamžourá.

„Co říkáte?“ zamumlá.

Sestra ji pohládí po paži a kývne bradou na Rebecku. „Návštěva,“ zopakuje ještě jednou.

Anna pootočí hlavu a tváří se tak zmateně, že si Rebecka není jistá, jestli ji poznává.

„Ahoj, babi.“

„Rebecka?“

„Ano, to jsem já. Jak ti je?“ ptá se a jde pomalu k posteli.

Babička vrhá tázavý pohled na sestřičku.

„Ptá se, jak vám je,“ artikuluje přehnaně sestra.

„Mám zlomenou ruku.“

„Au. Chudinko,“ říká Rebecka co možná nejhlasitěji. „Bolí to?“

Babička přikyvuje. „Jak ses sem dostala?“

„Přijela jsem vlakem.“

„Až ze Stockholmu?“

„Řekli mi, že jsi upadla, a tak jsem hned přijela.“

„Vypadám hrozně,“ říká babička a uhlazuje si zdravou rukou rozpuštěné vlasy.

„Ale vůbec ne. Jsi moc hezká.“

Zdravotní sestra si odkašle a významně pohlédne na Rebecku. „Ještě chvíli vás tady nechám, ale pak bude muset odpočívat.“

„Jasně. Děkuji.“

Jen co sestra zmizí na chodbu, vytáhne Rebecka z kabelky bílou krabičku. „Něco pro tebe mám. Vídeňský nugát.“

Babička si od ní bere bonboniéru a slabě se usmívá. „Moje oblíbená. Děkuju,“ říká.

„Dneska tu nemůžu být tak dlouho, ale zítra zase přijdu,“ pokračuje. „Potřebuješ něco z domova?“

Babička na ni upírá matný pohled. Rebecce je smutno, když vidí, jak od minula zestárla. Někdy sice zněla trochu zmateně, když spolu hovořily, ale Rebecka nečekala, že bude vypadat takhle křehce. Její jindy tak plné tváře jsou propadlé a kůže pod očima povislá. Žena v téhle posteli vypadá úplně jinak než její energická a čínorodá babička.

„Asi ne,“ zamumlá.

„Určitě? Já tam klidně zajedu, jestli potřebuješ nějaké oblečení nebo něco z koupelny. Můžu ti i nakoupit. Ovoce nebo nějakou dobrou knížku nebo křížovky.“

Anna se očividně snaží sebrat, a když zvedne oči, má v nich novou jiskru.

„Mohla by ses mi mezitím starat o dům?“

„Ano, samozřejmě. Co mám udělat?“

Babička natáhne ruku po své kabelce a Rebecka si všimne kanyly, kterou má přilepenou náplastí na hřbetu ruky.

„Mohla bys prosím tě zalít kytky?“ zeptá se a podá jí svůj svazek klíčů.

„Určitě.“

Babička pohlédne ke dveřím, potom mávne na Rebecku, aby šla blíž.

„Chtějí mi ho vzít.“

„Co ti chtějí vzít?“

„Dům,“ zašeptá těžce a každé slovo je pro ni velmi namáhavé. „Musíš mi ho ohlídat, než se vrátím zpátky.“

„Já si nemyslím, že ti ho chce někdo vzít.“

„Když tam budeš bydlet, tak nebudou moct nic dělat,“ pokračuje babička, jako by ji neslyšela.

Rebecku napadne, že je babička možná po té operaci ještě zmatená, a přikývne.

„Neboj. Já se o to postarám.“

Ve skutečnosti přijela jen na pár dní a už si zamluvila hotel dole pod věží Kärnan, ale pokud si babička přeje, aby bydlela u ní doma, tak to pro ni samozřejmě udělá.

Když sestra napochoduje zpátky do pokoje, přiloží si babička prst na ústa, jako by to, o čem spolu mluvily, bylo tajné.

„Jak se cítíte?“ ptá se ta přísná žena stroze.

Babička zavře oči a ve slabých víčkách jí zacuká. „Jsem unavená.“

„Musí si odpočinout,“ prohlásí nekompromisně sestra.

Rebecka pokládá dlaň babičce na tvář. „Dobře, tak já už půjdu,“ říká. „Uvidíme se zase zítra.“

Kývne na rozloučenou, než si zastrčí babiččiny klíče do kapsy a vyjde ven na chodbu. V recepci se zeptá, za jak dlouho si myslí, že by mohla jít babička domů. Zdravotnice za pultem jí odpoví, že Anna bude moct odejít hned, jak se bude cítit dobře, a že to většinou trvá tak týden.

To je déle, než tu Rebecka měla v plánu zůstat, ale jelikož ji babička potřebuje, tak to určitě půjde nějak zařídit. Má spoustu nevybrané dovolené, její přítelkyně a kolegyně Nelly slíbila, že se o její klienty postará, kdyby něco, a AT-projekt odevzdala a čeká na jeho posouzení, takže by na něm teď stejně nemohla pokračovat, dokud jí nepošlou všechny materiál zpátky. Kromě toho by ráda viděla babičku v pořádku zpátky doma, než se vrátí do Stockholmu, a vzhledem k nastalé situaci v práci nevěří, že Birgittě bude vadit, když se tady zdrží o pár dní déle.

2

Babiččin domek stojí jižně od Helsingborgu na kopci porostlém převislými břízami. Na první pohled vypadá pořád stejně, ale s každým dalším krokem v Rebece narůstají obavy.

Obvykle upravená zahrada je zpustlá. Zažloutlé trsy loňské trávy trčí do výšky a dům je obrostlý nesestříhanými keři. Rebecka si všimne, že na střeše chybí pár tašek, a když přijde blíž, vidí, že lepenka na stříšce nad zápražím je odchlípnutá a dřevo pod ní vlhké. Unaveně staví kufr na zem. Je možné, aby dům během pár let takhle zchátral?

Jde k plotu, ve kterém chybí tolik planěk, že to vypadá jako bezzubá ústa, a strčí do křivě pověšené poštovní schránky. Když ji otevře, ozve se hlasitý skřípot.

Rebecka si otře z prstů rez a vybere poštu, ale pak zůstane stát na cestičce vedoucí ke vchodovým dveřím. Opravdu má jít dovnitř? Dům vypadá tak sešle, že by se klidně mohl kdykoliv zřítit. Tak proto ji babička poprosila, aby se o něj postarala? Myslí si, že Rebecka dokáže tenhle starý dům zachránit?

Barva na vyřezávaných lištách, na které je babička tak pyšná, se loupe a jedna z vestavených laviček je zaházená harampádím. Rebecka opatrně pokládá nohu na dřevěnou podlahu na zápraží a zkouší, jestli drží. Dřevo pod ní vrže, ale jinak se zdá, že je

dostatečně pevné. Vytáhne z kapsy svazek klíčů, najde mezi nimi dobře známý klíč a zasune ho do zámku. Dveře se otevřou a ji do nosu udeří zatuchlý vzduch.

Rebecka se zhluboka nadechne, než překročí práh. V předsíni visí pod poličkou na klobouky řada babiččiných kabátů, ale podlaha je pokrytá starými novinami. Nechá si boty na nohou a jde dál do kuchyně, kde se jí naskytne nepěkný pohled. Linka je sice sklizená, ale dřez přetéká špinavým nádobím. Na prkýnku leží půlka chleba zabalená v plastu a okenní parapet za ním je plný mrtvých much.

Rebecka si stáhne zasnubní prstýnek a položí ho do malého cínového hrnečku, než si vyhrne rukávy, naplní dřez horkou vodou a jarem a pustí se do mytí nádobí. Když má hotovo, vezme misku se shnilým ovocem a vysype ji do koše. Banány mají tmavě hnědou slupku a na pomerančích je zelená plíseň, takže jí je jasné, že tu to ovoce muselo ležet už dlouho předtím, než babičku odvezli do nemocnice.

Annina židle je odsunutá od jídelního stolu. Vypadá to, jako by se od něj právě zvedla, aby si pro něco došla. Na stole leží propiska, křížovka a brýle spolu s několika krabičkami různých léků.

V tom stavu, v jakém se babička nachází, tu v žádném případě nemůže bydlet sama. Proč jí o tom nikdo neinformoval? Rebecka ví, že je pro případ nouze uvedena jako kontaktní osoba, ale nikdo z pečovatelské služby jí nevolal. Neměli se jí správně ozvat, když viděli, jak je na tom babička špatně?

Zvedne poloprázdnou konvici z překapávače na kávu a vypláche ji, než si dá vařit čerstvou. Když už nic jiného, tak vůně kávy alespoň překryje ten nepříjemný zápach v domě.

Lednice je až na zbytek majonézy, několik scvrklých mrkví, oschlý kousek sýra a lahev rybízové šťávy úplně prázdná a ve spíži leží jen balíček špaget, trochu knäckebroutu, několik konzerv a tři zaprášené lahve vína ovázané zářivou mašlí jako dárek. Působí to smutně, jak tam tak stojí na polici zastrčené až úplně dozadu, jako vzpomínka na dobu, kdy babičku ještě někdo zval na návštěvu.

Rebecka chvíli zvažuje, jestli by ty lahve neměla někam schovat, ale její myšlenky zamíří jiným směrem. Jak to, že má babička doma tak málo jídla? Dřív její lednička praskala ve švech. Skutečně si vystačí jen s jídlem, které jí sem vozí z pečovatelského domu? Rebecka si povzdechne. Doufala, že bude stačit, když zalije pelargónie, teď ale vidí, že babička skutečně potřebuje její pomoc. Práce je tady jako na kostele a rozhodně bude snazší, když bude bydlet tady. Jenže v tom případě bude muset autobusem zpátky do města a nakoupit. A nějak tady zatopit. Vevnitř je skoro větší zima než venku.

Jde se podívat na kamna v obýváku. Na zemi před nimi stojí koš se dřevem a Rebecka otevře dvířka a pár prkýnek položí na suché třísky a krabici od mléka naplněnou starými novinami, což je babiččín vynález, jak rychle rozdělát oheň.

Chvíli to trvá, než se oheň rozhoří, a Rebecka se mezitím vydává na obhlídku domu. Podlaha v obýváku není přes různé sošky a vázičky a poloprázdné krabice skoro vidět. Babička se zřejmě pustila do třídění věcí a jejich balení do krabic, ale podél stěn stále trůní plné knihovny a uprostřed pokoje babiččina sedačka z růžového sametu. Na ní Rebecka přespávala, když sem jako malá jezdila za babičkou na návštěvu. Bývala tu často přes víkend. Chata byla její útočiště, tady si mohla dělat, co chtěla – hrát si, péct, řídit a jíst doma uvařené jídlo. Nikdy se nestalo, že by na ni babička neměla čas. Rebecka nikdy neměla pocit, že by jí nějak rušila, a o pár let později, když na tom byla Rebecka nejhůř a doma to začalo mezi ní a mámou skřípat, přestěhovala se sem k babičce na Březový kopec a dostala své vlastní polní lůžko v rohu obývacího pokoje.

Malá ložnice je také plná věcí. Na posteli leží obrovská hromada oblečení a také jsou tady vyskládané krabice. Skoro to vypadá, jako by se Anna chtěla stěhovat. Ale jestli má v plánu odsud odejít, proč jí to neřekla? Vzpomene si, jak jí babička v nemocnici říkala, že jí chtějí dům vzít. Že by jí pečovatelky navrhly, aby se radši přestěhovala do domova důchodců? Proto jsou tady všude ty krabice?

Jedna kartonová krabice leží ve dveřích do ložnice a Rebecka ji odsune na stranu. Ať tak, či tak, pořádek se tady udělat musí.

Jestli chce babička zůstat bydlet doma, tak to tak bude. Určitě to tu pro ni půjde trochu přizpůsobit a opravit.

Přejede prstem po okraji poličky a podívá se na prach, který z ní setřela. Rebecka se teď odsud stejně několik dní nehne, takže se klidně může pustit do úklidu. Vždycky byla šikovná – vrátit pár tašek na střechu snad také zvládne. A ani oprava stříšky nad zápražím by neměla být takový problém. Pakliže bude bydlet tady, tak už se jí vyplatí půjčit si auto a alespoň bude moct zajet do stavebnin pro nějaký materiál a párkrát se otočit ve sběrném dvoře. Ale nejdřív ze všeho to tu musí dát do pořádku. Dům potřebuje generální úklid.

Z dálky jsou slyšet nějaké rány a ona pohlédne ven z okna. Nejbližší statek se nachází pár set metrů odsud a Rebecka si vzpomene na Gerd, která na něm hospodaří. S babičkou vždycky vycházely dobře. Ta by možná mohla vědět trochu víc o tom, co se tu poslední dobou dělo.

Sousední statek není malý. Sestává z majestátního panského domu z přelomu minulého století s prosklenou verandou, nového chléva a staré stodoly. Rebecka si vzpomíná, že tady u Gerd byla s babičkou párkrát na návštěvě. Pamatuje si, že tu vždycky voněla čerstvě upečená bábovka, že tu byla olejem napuštěná dřevěná podlaha, kachlová kamna a obrovská kuchyň s litinovými kamny, na kterých pomáhala uvařit vodu na čaj. Jenže teď je tu něco jinak. Není to tu tak zabydlené jako dřív. Na oknech nejsou žádné květiny ani ozdoby a těch pár květináčů, co stojí na schodech, zeje prázdnotou.

Kovové rány vycházejí ze stodoly.

„Haló?“ zvolá Rebecka nejistě, aniž by se dočkala nějaké odpovědi. Vykročí za zvukem, ale muže spatří až za rohem. Je přibližně v jejím věku, stojí před otevřeným motorem obřího traktoru a něco v něm montuje. Navzdory relativnímu chladu je jen v džínách a špinavém bílém tričku, které se mu vzadu na zádech napíná. Je opálený a Rebecka si všimne, že zpod rukávu mu vykukuje tetování.
„Pardon,“ odkašle si.

„Ano?“

„Dobrý den,“ osloví ho přátelským tónem. „Já jsem Rebecka.“

„Arvid. Přejela jste odbočku,“ řekne, aniž se na ni podívá. „Musíte se vrátit pár kilometrů nazpátek.“

„Já jsem nepřejela žádnou odbočku.“

Arvid otočí hlavu a podívá se na ni. Jeho zkoumavý pohled ji znejistí, v tu chvíli si tu ve svém saku, sukni ke kolenům a samotových kotníkových botách na podpatku připadá nepatříčně.

„Oukej. V tom případě nic nekupuju, díky.“

Když se muž vrátí zpátky ke své práci, něco se v ní pohne. Proč je tak nepříjemný? Rebecka k němu popojde o krok blíž a zvýší hlas.

„Je tady někde Gerd?“

„Ta už tu nebydlí.“

Klasika, pomyslí si Rebecka. To musela Gerd prodat svůj statek zrovna takovému hulvátovi?

„Já jsem vnučka vaší sousedky. Anny, té, která bydlí v tom domě na druhé straně kopce.“

„Aha. Tak to byste jí mohla vyřídit, aby si tu svoji kočku líp hlídala.“

„Jakou kočku?“

Arvid si nahlas povzdechne a odloží francouzský klíč. Obličej má špinavý od oleje a upírá na ni pronikavý pohled, ze kterého ji zašimrá v břiše. Zaskočeně ten nečekaný pocit zažene. Arvid skutečně není její typ.

„Tu prašivou pruhovanou věc, co se tu pořád někde potlouká. Mně i Mandy z toho už pomalu hrabe,“ vysvětlí jí.

Aha, pomyslí si Rebecka. Nepříjemný a ženatý. Tak to Mandy gratuluju.

„Zkusím s tím něco udělat. Ale jinak jsem vás chtěla jen pozdravit.“

„Jasně. A můžu už pokračovat, nebo vás ty moje rány ruší? Nechystáte se náhodou začít meditovat nebo cvičit jógu?“

Rebecka na něj nevěřičně zírá. Nechápe, proč je tak nabubřelý.

„To opravdu nechystám. Já tu teď pár dní budu taky dělat rámus.“

„Tak to jo,“ odfrkne si. „Vy se chcete pokusit tu barabiznu zre-
novovat, nebo co?“

„Co je vám po tom?“

„Vůbec nic. Jen už mám plný zuby vás chytráků z města, co si
myslíte, že život na venkově je nějaký romantický sen, který vám
pomůže najít samy sebe.“

„Co tím chcete říct?“

Arvid ukáže na jinou chatu stojící o kus dál.

„Támhleto měl být penzion. A támhle,“ říká a ukazuje bradou ke
kraji lesa, „máte studio jógy. Kupci z toho dělali velkou věc. Snažili
se do toho zapojit celou vesnici. Očekávali, že jim se vším pomů-
žeme, že jim půjčíme nářadí, dovezeme dřevo a hlavně nebudeme
po ránu dělat hluk. Potom, pár týdnů nato, beze slova zmizeli.“

„To je mi líto,“ řekne Rebecka a nadzvedne obočí, „já jsem ale
přijela jen proto, abych pomohla babičce, která je v nemocnici.
Myslela jsem, že by bylo fajn se přijít představit, ale vidím, že
máte plné ruce práce.“

„Jo,“ odpoví jí a začne znovu mlátit do traktoru. „To máte pravdu.
Mám plné ruce práce.“

Rebecka mu věnuje dlouhý pohled, ale když už jí nic víc neřekne,
sebere se a odejde pryč.

Zbytek večera věnuje Rebecka zařizování všech nezbytností. Zruší
rezervaci v hotelu, autobusem zajede do města, pronajme si malý
červený fiat a dojede na trh nakoupit jídlo a věci na úklid. Zpátky
v domku si najde deku a čisté povlečení a ustele si na babiččině
staré pohovce. Přestože se ani na chvíli nezastaví, nedokáže pustit
z hlavy toho nepříjemného chlápka, který teď žije na Gerdině
statku. Co mu dává právo se k ní takhle chovat jen proto, že si
dovolila ho přijít pozdravit?

Rebecka ještě zkontroluje, že je zamčeno, a teprve pak se vrací
zpátky do obýváku. Babiččin souseď bude asi pěkný vlk samotář,
pomyslí si a přiloží do kamen ještě dvě polínka, než se zachumlá
do studené deky. Ale co, ať si je klidně takový bručoun, když chce,

ona si jím své plány zkazit nenechá. Tenhle dům dá babičce do pořádku, aby to tu bylo pěkné a útulné, až se vrátí domů. A když se to tak vezme, pomyslí si Rebecka a ušklíbne se, tak Arvida už v životě nemusí vidět.

3

Rebecku probudí sluníčko prosvítající škvírou mezi závěsy. Moc se nevyspala, v noci ji neustále budil nějaký šramot a meluzína v komíně a různých škvírách domu. V jednu chvíli už se bála, že ve zdi lezou myši, ale pak ji uklidnilo, když viděla, že ovoce i chleba na lince jsou netknuté.

Ospale se posadí. K ránu se v domě ještě víc ochladilo, a tak se Rebecka nejdřív zabalí do deky, než se vydá do kuchyně uvařit kafe. Když se opře o linku a otevře chlebník, aby z něj vyndala chleba, vyskočí na venkovní parapet kočka. Je tak blízko, že sebou Rebecka polekaně trhne.

„Ježíš, ty jsi mě vylekala.“

Kočka se na ni dívá skrz okno a hlasitě mňouká. Její šedá, pruhovaná srst je mokrá a tělo tak drobné a hubené, že si říká, jestli to není ještě kotě.

„Co chceš?“ bručí Rebecka, než si vzpomene, co říkal Arvid. Že by si babička pořídila kočku a neřekla jí to? To tu ten rámus v noci možná dělala ona.

Otevře spíž a úplně vzadu na polici nachází tři kočičí konzervy. Když odemkne dveře a vyjde ven, najde na schodech zastrčené dvě misky.

Kočka seskočí z parapetu a opatrně jde za ní.

„Ty máš hlad, vid?“

Kočka se blíží ke schodům a Rebecka za sebou rychle přibouchne dveře.

„Tam nepůjdeš, jsi špinavá,“ varuje ji.

Kočka se usazuje kousek od ní a lhostejně sleduje, jak jí vysypává obsah konzervy do misky. Teprve když jí do druhé nalije vodu a zajde zpátky do kuchyně, odváží se k miskám přiblížit a Rebecka skrz okno vidí, že jí chutná.

Nejdřív se trochu nasnídá a dá si rychlou sprchu a pak se rozhodne, že se pustí do úklidu domu. Všechny vytahané věci naskládá do krabic, na každou napíše, co přesně v ní je, a potom je všechny vyskládá na stranu ke zdi.

Po třech hodinách už má skoro všechno zabalené a jde se podívat, kde má babička lux. Postupně uklidí ve všech místnostech, jen předsíň a noviny na zemi si nechá na později. Potom vyklepe koberce a vytře podlahu. Voda v kbelíku je úplně černá, a tak ji musí vytrít víckrát po sobě, než všechna zaschlá špína zmizí a dům opět voní čistotou.

„Tak,“ řekne mourovaté kočce, která si opět vyskočila na okenní parapet. „Teď už se mi to tu začíná líbit.“

Kočka jí věnuje lhostejný pohled a začne si packami omývat obličej.

Rebecka posbírá hromadu oblečení z křesla a odnese ho do ložnice. Nečekala, že bude s úklidem hotová tak rychle. Takže teď by se mohla pustit do úprav venku. Začne s tím hned, jak se vrátí z nemocnice.

Během navlékání šatů na ramínka, aby je mohla pověsit do skříně, zahlédne v koutě úzkou knihovnu. Je to krásný kus nábytku z tmavého dřeva s nádherně vyřezávanými dvířky. Rebecka byla vždycky zvědavá, co v ní je, jenže si vzpomíná, že babička ji pořád zamykala. Teď ale byla pootevřená.

Pomaloučku k ní dojde a dotkne se zlatě měděného klíčku. Kov je chladný a Rebecka přemýšlí, jestli si může dovolit se do ní podívat. Ale když už není zamčená a stejně právě probírá babiččiny věci?

Otevře dvířka a panty hlasitě zavržou. Na horní policiče leží složené bílé ubrusy a pod ní několik knížek. Rebecka jednu z nich vytáhne. Je to hodně osahaný výtisk *Sbohem, armádo* od Hemingwaye, jenž tu ležel vmáčkнутý mezi tituly *Pokoj s vyhlídkou* a *Jih proti Severu*.

Přejede prsty po hladkém přebalu a sama pro sebe se usměje. Babička odjakživa milovala knihy. Když byla Rebecka malá, často si spolu četly. Babička ji postupně seznamovala s novými světy – brala ji s sebou do indické džungle v *Knize džunglí*, do Kouzelné země v *Mio, můj Mio* a fantastické Narnie. O knihách vřdycky hovořila, jako by to byly poklady nevyčíslitelné hodnoty, takže Rebecku ani trochu nepřekvapuje, že si sem pár svých nejoblíbenějších zamkla.

Sjede pohledem o kousek níž a spatří velkou kulatou krabici z vybledlého světla modrého kartonu s bílými proužky. Rebecka ji vytáhne na zem a otevře. Uvnitř nachází starou rezavou krabičku s nápisem *Biscotti*, kapesník a v kůži vázaný deník. Opatrně ho prolisťuje a vidí, že jsou v něm zápisky datované od května do listopadu 1943. Když otevře plechovou krabičku, vypadne z ní hromádka dopisů a jedna fotografie.

Rebecka s ní popojde k oknu, aby na ni lépe viděla. Je černobílá a zrnitá a je na ní zachycen nějaký muž. Přestože jeho štíhlá postava vypadá ještě nedospěle, má na sobě oblek s tenkým proužkem a košili se špičatým límečkem. Vlasy má sčesané dozadu a pyšně pózuje před fontánou na nějakém náměstí.

Rebecka si ji přitáhne blíž k očím. Místo na fotografii ani toho muže nepoznává, ale napadne ji, jestli to není děda. Axel zemřel ještě před tím, než se narodila, takže ho viděla jen na pár fotografiích, ale připadá jí, že by to mohl být on.

Strčí si fotku do kabelky a potom vrátí krabici zpátky do skříňky. Babička jí snad poví, kdo to je, protože Rebecka skoro žádné fotografie svých příbuzných nemá.

V nemocnici to vypadá, jako by se čas od její včerejší návštěvy nepohnul ani o vteřinu. Rebecka si představuje, že přesně takhle, jak vypadá babiččin pokoj, vypadá operační sál. Bílé zdi jsou holé,

postel je na kovových kolečkách, aby se dala snadno převézt na jiné místo, a na zdi za ní visí panel plný všemožných tlačítek a zásuvek. Židle pro návštěvy se nachází na stejném místě u postele jako včera a na nočním stolku stojí nedopitá sklenička. Nic jiného v pokoji není.

Kulaté stropní lampy vrhají ostré světlo a babička stále leží s vlasy rozprostřenými na polštáři, ale Rebecce připadá, že dneska už vypadá o trochu líp.

„Ahoj,“ pozdraví ji a vytáhne krabičku hroznového vína, které jí koupila, a položí ji na stolek vedle postele. „Jak ti je?“

„Je to lepší.“

„To je dobře. Spala jsi v noci?“

Babička přikývne a Rebecka ji vezme za ruku.

„Doma jsem udělala generální úklid. Všechno, co se tam povalovalo, jsem naskládala do krabic a pak jsem všude vyluxovala a vytřela. To budeš koukat!“

„Děkuju,“ odpoví babička slabým hlasem.

„Uvidíme, kolik toho stihnu udělat, než tě pustí. Možná i vymaluju.“

„Ty jsi na mě tak hodná.“

„To je přece jasný. Od čeho má člověk vnoučata?“

Rebecka se posadí na přistavenou židli. Přemýšlí, že by se zeptala, co se stalo s Gerdou, ale bojí se, aby pak babička nebyla smutná, a tak místo toho vytáhne fotografii.

„Mimochodem, tohle jsem našla v jedné skřínce,“ řekne a ukáže jí obrázek. „To je děda?“

Babiččin úsměv náhle pohasne. „Toho neznáš,“ odpoví krátce.

„Aha. A kdo to tedy je? Ty máš tak málo fotek, že když náhodou nějakou najdu, tak mě zajímá, kdo na ní je.“

„To není nikdo,“ zopakuje babička a odstrčí fotku od sebe. „A už o tom nechci mluvit.“

Zaskočená z babiččiny reakce schová fotku zpátky do kabelky.

„Fajn,“ odvětví zaraženě. „Ráno k nám přišla nějaká kočka. Ta je tvoje?“